

S-REGERINGENS KRIGSKASSE PÅ 9,2 MIA. KR. KAN ØGE BESKÆFTIGELSEN MED CA. 4.000 PERSONER – MIDLERTIDIGT

09-09-2020

AF CHEFØKONOM MADS LUNDBY HANSEN (21 23 79 52) OG CHEFKONSULENT JØRGEN SLOTH

RESUMÉ

S-regeringen har i finanslovsforslaget for 2021 foreslået en "krigskasse" på 9,2 mia. kr., som bl.a. skal holde hånden under beskæftigelsen.

- 1,5 mia. kr. afsættes til offentlige investeringer, mens de 7,7 mia. kr. umiddelbart er reserveret til initiativer, der hverken er offentligt forbrug eller offentlige investeringer. Det kunne fx være en ny 1.000 kr.-check eller subsidier til eksporterhverv.
- Under optimistiske antagelser kan en krigskasse på 9,2 mia. kr. midlertidigt øge beskæftigelsen med 4.300 personer. Det er meget beskedent. Til sammenligning er beskæftigelsen faldet med ca. 70.000 personer under Corona-krisen.
- I stedet for kortsigtede stimuli fra krigskassen bør man fremlægge forslag, der strukturelt øger vækst og beskæftigelse. Man kunne f.eks. tage udgangspunkt i S-regeringens vækstplan fra 2013, hvor man sænkede selskabsskatten og en række afgifter. Dette burde gentages så hurtigt som muligt.
- Regeringen krigskasse er betalt af skatteyderne (i gennemsnit knap 2.000 kr. pr. skatteyder). Det er kritisabelt, at så mange af skatteyderne penge anvendes på noget som har lille og midlertidig effekt på beskæftigelsen.
- Som alternativ kan det anbefales at udbetale de resterende 2 ugers indefrosne feriepenge. Det vil ikke belaste de offentlige finanser. Og det vil midlertidigt øge beskæftigelsen med 5.000 personer.

Effekt på beskæftigelse af krigskasse på 9,2 mia. kr. (1. års-virkning)

	Mia. kr.	Effekt på beskæftigelse, 1. års-virkning
Krigskasse	9,2	4.300
- Heraf offentlige investeringer	1,5	1.000
- Heraf øvrige stimuli	7,7	3.200

Kilde: Finansministeriet og CEPOS-beregninger

Finansminister Nicolai Wammen har i finanslovsforslag 2021 foreslået en "krigskasse" på 9,2 mia. kr., som skal holde hånden under beskæftigelsen mv. Men hvor meget beskæftigelse kan man egentlig få for de 9,2 mia. kr.? I denne analyse anvendes Finansministeriets regneregler til at give et bud på dette.

Hvad går de 9,2 mia. kr. til?

Det eneste, der konkret fremgår af regeringens Økonomiske Redegørelse August 2020 er, at 1,5 mia. kr. skal gå til offentlige investeringer, mens de 7,7 mia. kr. umiddelbart er reserveret til initiativer, der hverken er offentligt forbrug eller offentlige investeringer. Det kunne fx være en ny 1.000 kr.-check eller støtte til eksporterhverv.

Hvor meget øges beskæftigelsen?

Offentlige investeringer - 1,5 mia. kr.

Ud fra [Finansministeriets multiplikatorer](#) giver stimuli i form af offentlige investeringer for 0,1 pct. af BNP (2,3 mia. kr.) en beskæftigelseseffekt på 1.300 personer i 1. års-virkning.

En effekt på strukturel saldo på 1,5 mia. kr. af øgede offentlige investeringer svarer umiddelbart til øgede offentlige investeringer for 1,9 mia. kr., når der tillægges moms, hvilket er sammenligneligt med ovenstående regneregul. 1,9 mia. kr. giver dermed en beskæftigelseseffekt på 1.000 personer i 1. års-virkning ($1,9/2,3 \cdot 1.300 = 1.000$).

Dette er endda et overkantsskøn, fordi det typisk tager tid før større investeringer kommer i gang, ifølge Finansministeriet¹.

Øvrige stimuli - 7,7 mia. kr.

Da der ikke er sat navn på, hvad de resterende 7,7 mia. kr. i krigskassen skal bruges til, er det også svært at vurdere effekten. For at få en ide om hvor højt effekten kan komme op, er der i det følgende regnet med samme høje effekt, som regeringen indlagde i forbindelse med sommerchecken på 1.000 kr., [hvor 1,8 mia. kr. i budgetvirkning](#) giver en [effekt på 750 personer](#).

Lægger man dette høje skøn til grund, kan de 7,7 mia. kr. give 3.200 personer i beskæftigelse (1. årsvirkning) (beregnet som $7,7/1,8 \cdot 750 = 3.200$).

¹ Se fx Økonomisk Redegørelse, maj 2020, Finansministeriet: "For mange offentlige investeringer kan der dog være en betydelig forsinkelse mellem beslutningen om at igangsætte nye anlægsprojekter og det første spadestik på projektet. Det skyldes, at fx større offentlige infrastrukturprojekter ofte er forbundet med lange forberedelsesprocesser, som blandt andet omfatter forundersøgelser, VVM-undersøgelser og projektplanlægning. Historiske erfaringer peger på, at nogle projekter i værste fald kan risikere først at nå den reelle bygge- og anlægsfase, når den økonomiske situation igen er vendt til det bedre, og der ikke længere er samme behov for den oprindeligt tiltænkte økonomiske stimulus."

Samlet effekt

Samlet set kan en krigskasse på 9,2 mia. kr. øge beskæftigelsen med 4.300 personer midlertidigt, jf. tabel 1. Til sammenligning er beskæftigelsen faldet med ca. 70.000 personer under Corona-krisen.

Til sammenligning vurderer Finansministeriet, at de 39 mia. kr. (efter skat) i [udbetalte feriepenge har en 1. års-effekt på 7.000 personer](#).

Tabel 1. Effekt på beskæftigelse af krigskasse på 9,2 mia. kr. (1. års-virkning)		
	Mia. kr.	Effekt på beskæftigelse, 1. års-virkning
Krigskasse	9,2	4.300
- Heraf offentlige investeringer	1,5	1.000
- Heraf øvrige stimuli	7,7	3.200

Kilde: Finansministeriet og CEPOS-beregninger

Øvrige bemærkninger

Effekten på beskæftigelsen er midlertidig, og falder bort relativt hurtigt (i løbet af nogle år). Krigskassen vil derfor have 0 effekt på beskæftigelsen på lidt længere sigt.

Kortsigtede stimuli fra krigskassen vil altså ikke ændre væsentligt ved dansk økonomi. I stedet bør man fremlægge forslag, der strukturelt øger vækst og beskæftigelse. Man kunne f.eks. tage udgangspunkt i S-regeringens vækstplan fra 2013, hvor man sænkede selskabsskatten og en række afgifter. Dette burde gentages så hurtigt som muligt.

I princippet giver fx øget offentligt forbrug eller offentlige investeringer en større aktivitetseffekt end sommerchecken. Men regeringen skriver selv, at de 7,7 mia. kr. umiddelbart er afsat til andet end offentligt forbrug og investeringer. Desuden er der stort set ikke nogen økonomer, der anbefaler højere offentligt forbrug som stimuli, fordi offentligt forbrug typisk er af varig karakter. Det kan være svært at skalere ned igen.

Der er desuden ikke mange økonomer, der anbefaler offentlige investeringer som stimuli under Corona-krisen, fordi tilløbet er så langt (investeringerne skal planlægges, der skal foretages nabohøringer, licitationer mv.).

Hvis politikerne ønsker at stimulere økonomien, kan det anbefales at udbetale de resterende 2 ugers indefrosne feriepenge. De udgør 40 mia. kr. brutto, svarende til 26 mia. kr. efter skat. Det vil ikke belaste de offentlige finanser. Og det vil øge beskæftigelsen midlertidigt med 5.000 personer.

I anmærkningerne til finanslovsforslaget er der ting, der taler for både større og mindre effekter end hvad der er lagt til grund i ovenstående skøn for effekterne af krigskassen. Hvis man f.eks. bruger penge på vaccinationer, så sendes pengene i høj grad til udlandet. Her er der ikke meget aktivitetseffekt. Omvendt hvis man ansætter flere i det offentlige til at kontrollere kompensationsordninger, så kan det give noget ekstra effekt. Men det er begrænset, hvor mange penge man kan bruge på det.

Man skal være opmærksom på, at regeringen krigskasse er betalt af skatteydernes (i gennemsnit knap 2.000 kr. pr. skatteyder). Det kan kritiseres, at så mange af skatteydernes penge anvendes på noget som har så lille effekt på beskæftigelsen. Det er derfor kritisabelt, at man i finansloven går til den yderste underskudsgrænse i budgetloven på ½ pct. af BNP.

Appendiks

Dokumentation:

Økonomisk Redegørelse, august 2020

Regeringen har på finanslovsforslaget afsat reserver på i alt 9,2 mia. kr. i 2021 til håndtering af COVID-19 samt yderligere stimuli-tiltag. Heraf indgår 1,5 mia. kr. som et løft af de offentlige investeringer, mens de resterende 7,7 mia. kr. er indregnet som en beregningsteknisk udgiftsreserve uden for det offentlige forbrug og de offentlige investeringer.

Tabel 3.2
Multiplikator for kapacitetspres, udgifter

	År 1	År 2	År 3	År 4	År 5	År 1	År 2	År 3	År 4	År 5
	Outputgab (pct. af BNP)					Arbejdsmarkedsgab (1.000 fuldtidspersoner)				
Off. beskæftigelse	0,12	0,13	0,13	0,12	0,12	4,0	3,9	3,6	3,3	2,8
Off. løn	0,01	0,02	0,02	0,02	0,02	0,1	0,2	0,3	0,4	0,4
Off. varekøb (realt)	0,08	0,10	0,09	0,09	0,07	1,0	1,5	1,6	1,6	1,4
Off. investeringer (realt)	0,07	0,09	0,08	0,08	0,07	1,3	1,6	1,7	1,6	1,4
Skattepligtige overførsler	0,02	0,03	0,04	0,04	0,04	0,2	0,5	0,7	0,8	0,9
Ikke-skattepligtige overførsler	0,03	0,05	0,07	0,08	0,08	0,4	0,8	1,2	1,4	1,5
Varefordelte subsidier	0,04	0,07	0,09	0,11	0,11	0,6	1,2	1,8	2,2	2,5
Ikke-varefordelte subsidier	0,03	0,08	0,11	0,12	0,13	0,5	1,3	2,0	2,5	3,0
Overførsler til privat sektor	0,03	0,05	0,07	0,08	0,08	0,4	0,8	1,2	1,4	1,5
Overførsler til udlandet	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Anm.: Multiplikatorerne afspejler et direkte provenu på 0,1 pct. af BNP.

Kilde: Egne beregninger.

https://fm.dk/media/17924/opdaterede_finanseffekter_dokumentationsnotat_a.pdf